

Expunere de motive

Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Legii nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată în anul 2014, cu scopul promovării unor măsuri reale, urgente și eficiente în vederea asigurării protejării victimelor acestui tip de agresiuni, al căror victime în majoritatea cazurilor sunt femei.

Legea nr.217/2003, prin modificările aduse în anul 2012, stabilește caracterul urgent al cererilor având ca obiect emiterea ordinului de protecție, respectiv instituie în sarcina judecătorului obligația de a aplica normele derogatorii care reglementează această procedură menită să asigure celeritatea sporită în soluționarea cauzelor.

Aplicarea prevederilor legislative privind procedura emiterii ordinelor de protecție au făcut obiectul a două analize ample: Raportul Inspecției Judiciare a Consiliului Superior al Magistraturii nr.1.609/2014 (în continuare Raport IJ) privind verificarea modalității de aplicare de către instanțe a dispozițiilor art. 23 și următoarele din Legea nr. 217/2013 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie și emiterea ordinului de protecție, respectiv, Studiul la nivel național cu privire la implementarea ordinului de protecție (în continuare Studiu ONG), întocmit cu data de 6 decembrie 2013 de mai multe ONG-uri (Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen, Asociația ANAIS, Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen FILIA, Asociația FRONT, Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului și Asociația Transcena). Ambele documente menționate au relevat inadvertențe în prevederile legale în materie precum și aplicarea legislației specifice, a căror modificare este necesară în vederea eficientizării scopului urmărit de legiuitor prin adoptarea Legii nr. 217/2013.

În conformitate cu prevederile art.23 (1) din Legea nr. 217/2003 - „*persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una sau mai multe dintre...*” măsurile, obligațiile sau interdicțiile indicate expres de lege. Printre acestea la lit. d) se regăsește: „*obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate*”.

Ordinele de protecție emise de către instanțele judecătorești în adoptarea acestei reglementări prevăd dispoziții diverse în sensul în care distanțele stabilite de către instanțe pe baza art. 23 lit. d), care obligatoriu trebuie păstrate de către agresor față de victimă, sunt neuniforme. Astfel, cele mai multe prevăd distanțe de 50 de metri (106 de cazuri din 464 cazuri - 22,84%) și 100 de metri (67 de cazuri - 14,43%), existând și ordine cu distanță minimă stabilită de 200 până la 500 de metri. Au fost însă identificate și distanțe minime impuse de către instanță de 1,5 metri (2 cazuri), 2 metri (5 cazuri), 3 metri (2 cazuri) și 5 metri (4 cazuri). (Studiu ONG). Evident, o asemenea distanță infimă nu constituie nici o siguranță și protecție eficientă a victimelor. Propunem reglementarea obligației de păstrare de către agresor a unei distanțe minime determinate de 100 de metri față de victimă.

Conform aprecierilor regăsite în Raportul Inspecției Judiciare menționate, modul în care se pune în aplicare capitolul IV din Legea nr. 217/2003 nu respectă principiul celerității și pune victimele violenței în familie în situații de risc, prelungind status quo-ul în favoarea agresorului care are timp și ocazii să intimideze victima, să obțină retragerea acțiunilor victimei și să-și mențină controlul asupra ei.

Față de această reglementare legală, durata de soluționare și atingerea scopului urmărit prin promovarea cererii de emitere a ordinului de protecție, s-a realizat într-un interval cuprins între 1-174 zile la instanțele de fond, iar calea de atac a fost cuprinsă între 30-310 zile (Raport IJ).

Conform prevederilor art.27 din Legea nr.217/2003, cererea de emitere a ordinului de protecție se judecă în camera de consiliu, cu asigurarea asistenței juridice obligatorii a persoanei împotriva căreia se solicită ordinul de protecție. Această prevedere nu mai este însă reluată în art.30 din legea specială, care reglementează calea de atac ce poate fi exercitată împotriva sentinței pronunțate de prima instanță, aspect ce a condus inclusiv la o practică neunitară în privința judecării cauzelor în ședință publică ori în camere de consiliu. Astfel, deși este de esență procedurii, dezbaterea urgentă asupra solicitării de emitere a ordinelor de protecție, aceasta nu se poate realiza și din lipsa unei reglementări legislative clare și precise. În toată această perioadă, există un nou segment de timp în care agresorul poate să recâștige controlul asupra victimei. Prezenta propunere legislativă prevede ca procedura judiciară prevăzută de art.30 pentru judecarea recursului să preia reglementările prevederilor art. 27 privind judecarea de urgență la instanța de fond.

De asemenea, modificarea legislativă propusă dă posibilitatea punerii în executare a ordinului de protecție, un instrument foarte util, pentru că practica actuală în ceea ce privește comunicarea ordinului de protecție emis de către instanțe și înregistrarea acestuia la poliție este neunitară. Conform Raportului IJ, foarte multe instanțe au transmis măsura dispusă organului de executare, la intervale de timp semnificative față de data pronunțării hotărârii și uneori chiar și de data redactării sentinței, cel mai elocvent caz fiind la Judecătoria Iași unde comunicarea unui ordin de protecție s-a realizat într-un interval de timp de 60 de zile de la pronunțarea sentinței. Se propune înlocuirea sintagmei „*de îndată*” existent în art.31 (1), cu sintagma „*în ziua pronunțării hotărârii*” în care se va comunica de către instanță structurilor Poliției Române o copie de pe dispozitivul hotărârii prin care s-a admis cererea de emitere a ordinului de protecție.

Menționăm că au fost propuse prin prezentul demers legislativ modificări de text doar pe problematici identificate în Raportul IJ ca fiind necesar a fi soluționate prin modificări legislative, nefiind abordate domenii în care Raportul constată necesitatea implementării unor măsuri administrative în vederea unificării practicii și asigurării celerității soluționării cauzelor privind ordinele de protecție.

Adoptarea modificărilor normative propuse prin prezentul demers legislativ ar corecta procedura deficitară, prin respectarea demnității victimelor și prin aplicarea responsabilă a prevederilor legale de către instituțiile abilitate cu soluționarea corespunzătoare a unor asemenea cazuri, ce periclitează viața victimei.

Având în vedere cele de mai sus, supunem Parlamentului spre dezbateră și adoptare prezenta inițiativă legislativă.

Cseke Attila
deputat UDMR de Bihor

